

Викладацька діяльність видатного вітчизняного хірурга М.В.Скліфосовського

*Кундій Ж.П.; Зінченко Н. О., к.філос.н., доцент
Вищий державний навчальний заклад України*

«Українська медична стоматологічна академія», м. Полтава

Резюме: Висвітлюється викладацька діяльність відомого вітчизняного хірурга М. П. Скліфосовського

Ключові слова: лікар, викладацька діяльність, педагог, освіта

Summary. Reveals the teaching activities of domestic famous surgeon M.V. Sklifosovskoho

Keywords: doctor, teaching activities, teacher, education

Теоретична і практична діяльність видатного українського хірурга XIX Миколи Скліфосовського ввійшла не тільки до історії вітчизняної медицини та хірургічної науки, а й стала помітною сторінкою в історії вітчизняної педагогічної думки.

М. В. Скліфосовський був досить ерудованою, високоосвіченою і високодуховною особистістю, яка виробляючи власні погляди та ідеали намаглася втілити їх у життя. В силу суспільно - політичного становища тогочасної України тривалий час змушений був працювати далеко за її межами, але так чи інакше його професійна та громадська діяльність мала значний вплив на становлення вітчизняної медицини та розвиток вітчизняної культури. Скліфосовський був не лише фундатором в галузі теоретичної та клінічної медицини, а й ініціатором реформ у системі медичної освіти та медичної справи. Займатися викладацькою діяльністю М.В. Скліфосовський розпочав через 11 років після закінчення медичного факультету, коли вже мав достатній рівень освіти володів декількома мовами, відзначався неабиякою толерантністю і чуйністю.

На початку 1870 року за рекомендацією М. І. Пирогова Скліфосовського запросили на кафедру хірургії в Київському Університеті, але в цей час з метою зберегти відмінного хірурга в Одесі йому запропонували звання професора, але Микола Васильович обрав Київ, оскільки його не задовольняла практична медицина, він прагнув до викладацької діяльності і цікавився питаннями військово-польової хірургії.

В 1871 році Скліфосовський був переведений до Петербургу на кафедру хірургії в Медико-хірургічну академію. Спочатку він викладав хірургічну патологію і завідував хірургічним відділенням у військовому госпіталі. З 1878 року Миколу Васильовича перевели на кафедру анатомічної хірургічної клініки [2]. Саме в академії в повній мірі розкрився талант Миколи Васильовича і він став одним із найпопулярніших викладачів. Це становлення відбулося ж відразу, Скліфосовському довелося подолати недовіру прихильників старих методів викладання, котрі відкрито виступали проти включення нових методів хірургії, які широко пропагував Микола Васильович. За досить короткий час молодий професор, не маючи достатнього педагогічного досвіду та особливої підтримки з боку

викладацького складу, завойовує авторитет і широку популярність. Педагог із високою культурою і ерудицією, вихователь та взірець для молоді, він більше ніж хто інший бачив прогалини у системі тогочасній медичної освіти, зокрема, переймався викладанням практичних дисциплін.

За час викладацької діяльності М. В. Скліфосовський товаришував і обмінювався досвідом із С. П. Боткіним, М. М. Рудневим, В.Л.Губером та іншими.

У 1880 році Скліфосовського обрали на посаду завідувача кафедри хірургічної клініки Московського університету. Саме в університеті розпочалася активна наукова і педагогічна діяльність видатного лікаря. У цей період значний вплив на становлення та розвиток М. В. Скліфосовського мали Г. А. Захарін, А. А. Остроумов, Н. Ф. Філатов, Д. Н. Зернов та інші. Миколи Васильович постійно наголошував на необхідності обміну досвідом та взаємозбагачення практичних методів.

Становленню педагогічних поглядів та відточенню майстерності великого вченого сприяла участь у військових діях у якості польового лікаря. Саме в цей час Скліфосовський піднімає питання ролі та призначення лікаря в суспільстві. Лікар більше принесе користі там, де йому буде надана можливість застосувати свої знання. Думка, яку сформулював Микола Васильович щодо раціонального використання фахівців на війні знайшла визнання пізніше, коли в санітарні відділи і управління були призначені відповідні консультанти-фахівці. Всі, хто працював в цей час зі Скліфосовським зазначають, що «це була така школа, в якій при бажанні можна було запастись масою практичних і теоретичних відомостей для майбутньої хірургічної діяльності»[1].

Скліфосовський робить висновок про необхідність розробки нових підходів та принципів навчання майбутніх лікарів у медичних вузах. Під час планування та реалізації навчального процесу він вимагає неухильно розподіляти навантаження на теоретичний і практичний блоки, надаючи особливої уваги практичній діяльності як лікарів, так і студентів.

З великим задоволенням Скліфосовський сам навчав студентів різноманітним технічним прийомам дослідженням та правилам догляду за хворим. При цьому неабияку увагу звертав та етичний та деонтологічний аспект лікарської діяльності.

Список літератури:

1. Військово-історичний архів, справа № 8585, с. 168
2. Кованов В. В. Н. В. Склифосовский / В. В. Кованов. - М.: Медицина, 1472. - 22 с.